

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 8 kor. — egész évre 12 kor.
 Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— november 13.

(Nagy a nyomor.) Fölvettük az eszmét, a társadalom még se hallotta meg. A nyomorszülte bűnök ellen a nyomor enyhítésével, a bűn megelőzésével kell védekezni. Mint Budapesten történik, állítsunk Debrecenben is kenyér, tej és levesosztó intézeteket, adjunk a népnek tüzelőfát. Mindenkinék, a ki érette jelentkezik. Sok bűntényt szüntettünk meg az által, ha a népet megóvjuk a bűnre vezető végszükségtől. A szabadkőmives páholyok, négyesületek, az emberbaráti körök kötelessége, hogy a várossal egyetértőleg tegyék meg a kezdőlépéseket. A szegények és jómódúak közösérdekében történnek mindez, mert nem csupán a jótékonyosság, hanem a közbiztonság parancsolja, hogy ne késsünk soká, hanem eszelekedjünk még a zord téli időszak beálta előtt!

(Bőroroszk) El napokban egyik budapesti cég körlevelét kaptam címemre, a cég tudatja, hogy az üzletét áthelyezte. A nyomtatványból csak annyit sikerült meg tudnom, hogy a cég „gyári lerakat bőroroszkban.” Célzásnak is vehetném, hogy ezt az ostor-„lerakatot” nekem is figyelmembe ajánlják — tudván, hogy magam is „ostorokban utazom” az efféle cégmagysrágok ellen. Nos hát a figyelmet köszönöm s az első ostort, melyet nem is tőlük vásároltam, immárem rajtuk pattogatatom el a „lerakat” szóért, meg azért, hogy ezt a lerakatot „bőr ostorokban” helyezvén el — nem is méltat-

ván ostorhegyre azt a kis kötőjelet, amely a „bőr” és „ostor” szavak közül hiányzik.

(Ellenzék a bibliában) A magyar államiság fejlődése című könyvében Beöthy Ákos ír a következőképen: „A szentírásban Mózesnek 4-ik könyvében találkozunk azzal amit az első párt-, vagy ellenzéki akciónak lehet tekinteni. Ott ugyanis megismerkedünk egy egész ellenzéki triumvirátussal, Korah, Dáthán, Abiron és társaikkal, akik Mózesrel szemben ellenzékét képeztek és akiket „az ur haragja elnyelelt.” Amint írva vagyok: „És megnyitá a föld az ő száját és elnyelé őket és az ő házaikat; és minden embereket, akik Kéréjei valának és minden marhájkát. És alászállának azok és valamennyin ő hozzájuk tartoznak vala, elevenen a pokolra és befedezé őket a föld és elveszének a Gyülekezet közül. Nohát, az már igaz, hogy az akkori ügyvivők értettek a dolgukhoz. Nem ígértek azok se általános szavazási jogot, se földtehermentesítést, se adórendezést, se mást, a koalíció szinpadján egyszerűen megnyitotta a sülyesztőt és Korah meg a pereputya és minden marhájak a föld alá sülyedt. Elég redikális megoldás.

kitűzött s még nagyobb öröm tölt el, ha látom, hogy a mai anyagi világban, midőn az Én oly fontos szerepet játszik társadalmunkban, még vannak az igaz emberszeretettől áthatott, a köz jólétéért lelkesülő s ezért munkáló jó hazafiak, akik nem üres szavakkal, hanem tettel igyekeznek dolgozni ennek a mi szegény népünknek boldogulásán s így hazánk nagyságán.

Egy ország nagysága népének szellemi és anyagi erején épül fel. S ha a kultúrának szerény s külszinnel nem kecsegtető konszolidáló erejére gondot nem fordítunk, mind szilárd alap nélküli épület, meginog az állam s beáll a pusztulás, a sorvadás kora.

Rajta tehát, rakjuk le az alapot s hódítsuk meg az országot a szellem erejével, a tudomány fegyverével. mert a „tudomány szent, a tudomány örök, a tudomány mindenható, mindeneket megváltó.”

Igen, megváltó, mert új világba, a sötétből fényes csarnokba vezet, ahol a tudomány szentsége örök életet ígér.

Krisztus nemes hitvallását: „Menjtek el és hirdessétek minden népeknek, szegénynek és gazdagnak egyaránt”, — hordjátok lelketekben, ti, ujkori apostolok.

A szabad liceum hiányt pótló társadalmi eszméjének fölvetéséért elismeréssel adózunk a kezdeményezőknek. De hogy az ige testet öltön s betöltse nemes hivatását, társadalmunk minden

Tudományt a népnek!

Tartsunk szabad liceumot!

— nov. 13.

(S. I.) Örömmel látom napról-napra mindinkább szélesedni, teljesülni azt a szép programot, melyet e lap célul

Csolnakon . . .

Reng a csolnak, mint a fáról
 Lesodort rózsalevél —
 Nézem a kéklő partokat,
 Nézem, merre hajt a szél.

Csak előre egyre messzebb,
 Fussunk a világba ki, —
 Reng a csolnak, ring a hullám,
 Vár reám már valaki . . .

Vár egy szép leány tündérraru,
 Már rég látom ott, ahol
 A rideg és bus valóság
 Az álommal összefoly . . .

Lantos.

Ugy vette kezdetét. . .

Ugy vette kezdetét szerelmünk,
 Mint legtöbb szerelmes regény.
 Egy szép napon megismerkedtünk,
 Akao virágzás idején.

S aztán ha megláthattuk egymást
 S találkoztunk tekintetünk,
 Oly boldogok nem leszünk meglásd, —
 Elég volt ez is minékünk.

Majd jöttek nyughatatlan éjek,
 Porló, álmodó sémajok.
 Törni kezdtek ki szenvedélyek
 És vissza fojtott óhajok.

S midőn regényünk ezt elérte,
 Fogtunk bucsuzásul kezét. . .
 Be kár, ó be nagy kár is érte:
 Folytatás nem következett.

Dr. Fekete László.

A debreceni nyelvjárás.

Röviden megemlékeztünk már róla s a közönség figyelmébe ajánlottuk Oláh Gábor, a szép tehetségű fiatal író és költő „A debreceni nyelvjárás” című művét. A dr. Simonyi Zsigmond által szerkesztett „Nyelv-tudományi füzetek” sorozatában jelent meg s így elég tekintélyes cég szolgál számára utlevéllel.

Előre becsáthatjuk, hogy Oláh Gábor munkájának szorosán vett nyelvészeti része (hangtani, alaktani, jelentéstani, mondattani sajátosságok) tökéletesen korrektek, a szerző alapos képezettségére és nagy szorgalmára, utánjárására volna. Csupán a gyakorlati részre vonatkozólag vannak megjegyzéseink.

A szerző ugyan meglehetősen ismeri a debreceni nép lelkét, megfigyelései is éle-

kek, sokoldalúak, de mégsem teljesekek. Különösen a néphumor és népköltészet mezején hagyott sok rendkívül érdekes és jellemző vonást, jelenséget letalálózatlanul.

Nem ösmeri a debreceni népdal legelső helyen fölemlítendő típusait. Van tudomása a deák- és katonai poézisről, de nem veszi észre a legjellemzőbbet. Azt, hogy itt külön gazda és külön szolgálégény-nóták vannak, még pedig nagy számmal. Ime két híres gazda nóta:

Debreceni hejjes pógár vagyok én,
 Disztóhussal, piros borral élek én sat.

Vagy a törzspolgárok legszekottabb vi-
 galmi notája:

„Jó étel a rák meg a hal,
 Bolond ember a ki meghal,
 Harcsa, kárász, potyka, sült kecsge,
 A ki máma búsul, nincsen esze!”

A szolgálégény is furcsát énekel. Ime egy két példa a sok közül:

„Hej vasárnap délután,
 Kinézek a lú utár.
 Fehér ingbe, gatyába,
 Apró fűtős gubába!”

használható tagjának dolgoznia kell, mert ez nemcsak felebaráti, hanem hazafiúi kötelességünk.

Elég volt az alvásból! Föl tette! A küzdelmek új kora jó! Nem a harcmezőn, hanem a felolvasó asztal mellett.

Vajha társadalmunk tagjai oly buzgók lennének a közügy teljesítésében, mint a mulató helyek látogatásában és az a számító ész, ami az olvasó körök, kaszinók kártyaasztalánál nyilvánul, a közügyekben munkálna! Akkor nem pusztulnánk, vesznénk s évente 300000-en nem sietnénk jobb hazát keresni Amerikába.

E nem siránkozni, tenni kell most. Itt van kezünkben egy eszköz, a szabad liceum eszméje.

Hogy közérkölesek ijesztő módon súlyednek, hogy a családi kötelékek lazulnak, hogy a bűnök lajstroma szaporodik, hogy a kisebb egzisztenciák koldusbotra jutnak s a nép a terhek súlyától nyög: a társadalmat, e mindeneket magába foglaló nagy tömeget kárhoztatjuk, lévén ez mindeneknek okozója.

Társadalom! Mily sokat mondó s keveset érő fogalom. És Önök, igen tisztelt uraim, a társadalmat akarják felrúzni, az érzéketlen, előítéletekkel, ósdi szokásokkal s közönyvel telt nagy tömeget. Oh mily nemes eszme! Mily megváltó törekvés!

Ha széttekintünk a társadalomnak nevezett nagy tömegben, kirívó színekben újabb és újabb kép tárul elém. Ott látom az előkelő körök fényes szalonjaiban a jólét és kényelemtől tepedt, a plebejus népséget megvető s a közügyek iránt érzéketlen lelkeket; vagy pedig a közigazgatás, a törvények végrehajtói, tehát a hatalom embereit, kik a rideg paragrafusok hatása alatt elfásult lélekkel csak önmaguknak s a rideg betűknek élnek; avagy tekintsük a kevésbé tetszetős színeket, az iparos

és földmivelő osztályt, amint a terhek súlya alatt nyög s a hatalmasok iránt haraggal és gyűlölettel szívében öntudatlanul dobja magát nem a társadalmi reformok nagy eszméinek (hiszen oda tudomány nélkül felemelkedni nem tud, hanem az utszéli szociálizmus karjai közé. Bizony, ideje már ezen segíteni. Ideje tudományt adni ennek a szegény népnek.

Társadalmunk azonban kasztokra oszlik. E különféle osztályoknak különféle lelkiviláguk, ismeretkörük és vágyuk van.

Ezért, igen tisztelt uraim, véleményem szerint, bajos dolog talán az egész társadalom műveltségének együttes emeléséről beszélni. Igen nagy tömeg az egészében, amelylyel bánni művészet s a siker bizonytalan.

A szabad liceum eszméje két részre osztandó, még pedig szorosabb társadalmi előadásokra és gazdasági előadásokra. A társadalmi részt vezetné a Csokonai-kör, a gazdasági részt a Gazdasági Egyesület.

Ugy egyiknek, mint a másiknak más volna a tárgya és nyelve, valamint a közönsége.

A társadalmi előadások tárgyára nézve a vezető elemek tudni fogják azt helyesen, a kor szellemének megfelelően megválasztani. Legfontosabb azonban az iparos és földmivelő osztály szellemi színvonalának emelése. Ott vannak a legnagyobb, sürgős orvoslást váró hiányok.

Mily szép tere nyílik azonban itt a Gazdasági Egyesületnek is nemes céljai megvalósításában. Földmivelésünk nagyon elhanyagolt állapotban van. A vetésforgók oktalan alkalmazása által rabló gazdaság üzetik, ipari és kultúr-növényeket kellőleg nem termelnek, az állattenyésztés elhanyagolt, a gazdasági gépeket a kiscgazdák nem használják, a termények értékesítése szervezetlen stb. A kisiparosokat pedig a nyers

anyagok drágasága, az iparcikkek értékesítése, a kis- és gyáripár versenye bénítja meg. — Igen sokat javíthatna az állapotokon a szabad liceumok nevelő hatása.

Ime, a munka garmadáit nehezede nek reánk s nekünk nem szabad tétlenül lennünk. E tekintetben — hogy erre is kitérjek — a Gazdasági Egyesületnek fontos teendői vannak. Nem elégséges a tenyészállatok kiállítása, hanem annak tenyésztésére kell folyton ösztönözni gazdáinkat, felolvasásokkal, előadásokkal.

Hasonló kötelesség hárul az iparkamarákra és iparos-egyletekre, tagjaik szellemi és anyagi jólétének előmozdítása végett.

Ez volt szerény véleményem a szabad liceumokra nézve, melyet elhallgatni nem tudtam, látva a köznép nyomorát s azon közönyt, melylyel azzal szemben társadalmunk viseltetik. Már pedig az ember hivatását csak akkor tölti be igazán, ha arra törekszik, hogy minél nagyobb hasznára legyen a társadalomnak s ha szívünkön nemcsak azok érdekét hordjuk, akiknek jólétét és boldogságát előmozdítani magunknak is jól esik, hanem a szeretet birodalmába föl kell vennünk az egész emberiséget.

Erős a meggyőződésem, hogy van még a mi társadalmunkban annyi hazafiasság és nemes idealizmus, mely biztosítja ezen törekvésnek sikerét s akadni fog nem egy, ki élete feladatai közé felveszi egyéni céljai mellett a nemzet és emberiség nagy feladatainak a sors minden változatai között való lelkes elősegítését.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, nov. 13.

A vasárnap mozgalmas eseményei foglalkoztatták ma a politikai világot. Ehhez járult még az is, hogy a kormány lemondásáról is hír érkezett, a melytől azonban megcáfoltak. Fejérváry bécsi látogatásáról írják egy budapesti lapnak a következőket:

Szögyény azt ajánlotta a koronának, hogy engedjen a katonai kérdésekben, mert az ő tudomása szerint ezen a téren is megvan a meg egyezés lehetősége. A koalíció méltányos kompromisszum mellett elvállalja a kibontakozási munkát. Bárá Fejérváry Géza kénytelen kellett támogatni az ügyet, kijelentvén, hogy kész rögtön lemondani, mi-helyt ő felsége oly kibontakozási alaphoz járul, mely a parlamenti többségnek lehetővé teszi a kabinetalakítást.

A király azonban kereken visszautasította Fejérváry lemondását, de egyben visszautasította Szögyény közvetítő javaslatát is.

A legújabb kísérletnek azonban az a csekély eredménye lesz, hogy a 67-es pártok jóakarátának kinyerésére most már hozzáfognak a szabadelvű párt kilences bizottsága katonai programjának megvalósításához.

(Apponyi Budapesten.)

Apponyi Albert gróf ma reggel hazaérkezett Pécsről s még a délelőtti folyamán felkereste Kossuth Ferencet. — Időközben Bánffy Dezső báró is odaérkezett és hosszabb ideig tanácskoztak a helyzetről és a koalí-

Más:

„Kié az a tanya, hé!
Az biz az Arany Istvány uramé!
Hát az a másik kié?
Az is csak az Arany Istvány uramé!”

A mely népdalokat közöl, azok némelyikének markansabb változatát ösmerjük, a minő p. o. ez is:

„Huzd rá cigány holnapu án dilig,
Azután meg a Csap utcán vigig,
Had hajja meg az a híres dáma,
Kinek neve Szabó Juliánna!”

A hortobágyi csikós, juhász és kanász élet is gazdag anyagot nyújthatott volna a könyvnek, ha szerzője ezt is kiaknázza.

Bordalokat is különbeket énekel a diákember, ha jó kedv szállja meg Kemény Jánosnál. Ilyenekkel szívesen szolgáltak volna a szerzőnek.

A néphumorról sem volt több szerencsége Oláh Gábornak. A közgyűlési felszólalások (hogy ajánlották fel az országos kiállításra felküldendő jószágot), a talyigás meg a lova (több e kendnél; forradalmi csikó, — lú az, nem is fülemile, — mikor a szinpadra adták kölcsön, és megrúgta a gazdáját, akkor így fakadt ki: „nem bírok vele, a mióta színész lett belüle“ sat.), a híres cég-feliratok („vendéglő az egy galambokhoz“), egyes tipikus alakok híres mondásai (p. o. Bisutka uram a híres „borközi állással“)

mind hiányzanak a füzetből. Török származású nevet egyet ismer Oláh Gábor, holott itt vannak a tőzsgyökeres Alibán és Csobán családok is. Egy híres csizmadia-mondást (mikor a csizmadia tüt vásárol a boltban) keresve keressük régóta, szinte szerettük volna, ha meglep vele a szerző. Az iparosnyelv a maga körmönfontosságával, a köznép ékesen hangzó, vagy idegen szavakkal terhelt illedelmeskedései (tessék hozzám beap-rehendálni, — jól érzem magam, de a röm kissé szenvedélyes sat.) szintén figyelmet érdemelték volna. Káromkodások dolgában meg éppen szögyény a debreceni gyűjte nény, holott az utca elég gazdag benne, néhol humorosakkal, néhol nagyon is tragikusakkal szolgálván.

A „Debrecen“ című napilap régi évfolyamaiban a ma is életben levő Erdélyi István nyug. nyomdavezető „Tippán Tóbiás“ név alatt szerepeltetett egy tőzsgyökeres debreceni civist. Az ügyes dolgot dr. Kunos Ignác, akadémiai tag észrevette, föl is kérte, mint a debreceni nyelvjárás pompás nyilvánulását. Megboldogult Nagy Pál tanár a Kerekes Géza által szerkesztett „Villám“-ban csodás hűséggel mutatta be a debreceni talyigást, kinek alakja ma is él a helybeli élelapokban. Az Oláh Gábor könyve alig tud ezekről valamit. Mindezeket könnyen segíthet, ha különben becses és elismerést érdemlő munkájának hiányait újabb kiadásban pótolja.

Gr.

elő követendő taktikájáról. Szóba került a többek között Andrassy Gyula gróf akciója is.

(A disszidensek fuziója.)

Andrassy Gyula gróf akciójának eredete odavezethető vissza, hogy Nagy Ferenc az új disszidensek vezére már hetekkel ezelőtt ajánlatot tett a két csoport egyesülésére. Előbb azonban több kérdést ohajtott tisztázni, részben elvi, részben személyi kérdéseket.

Végül Andrassy elaboratumot dolgozott ki, a mely felett tegnap nagy tanácskozások folytak és ennek eredményeképpen Andrassy Gyula gróf ma délben átnyújtotta munkálatait Nagy Ferencnek, hogy az újdisszidensek hozzájárulását megnyerje. Ugy tudjuk, hogy Nagy Ferenc előbb barátaival vitatta meg a dolgot s azután formulai értekezlet elé terjeszti. Ugy cselekednek az ódiszidensek is. Hogy mi lesz ennek az eredménye, azt még nem tudni, bizonyos, hogy nagy dolgok készülnek.

(Kassa ellenállása.)

Kassáról jelentik, hogy a város törvényhatósági bizottsága ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek tárgya Péchy Zsigmond volt főispán bucsuzója és Pongrácz Ferenc új főispán eskülete volt. A város ház udvara már reggeli 7 óra óta el van zárva és benn az udvarban 120 csendőr volt készenlétben. Az ellenzék már délelőtt fél 11 órakor gyülekezett a terembe és mikor Münster Tivadar polgármester 11 órakor az ülést megnyitotta, Becker Károly indítványozta, hogy az új főispán eskületét vegyék le a napirendről, a mire a polgármester kijelentette, hogy a napirendet most már nem lehet megváltoztatni. — Azután Szauberer Béla indítványozta, hogy a közgyűlés úgy a polgármester, mint a főjegyző ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot rendelje el és őket azonnal állásukból függesztesse fel és elnökül a polgármester helyébe Maléter dr. válaszsza meg. Az ezt az indítványt követő nagy zaj miatt Münster polgármester felfüggesztette a gyűlést. A felfüggesztés után Maléter foglalta el az elnöki széket és a most már csupán ellenzékiekből álló bizottsági tagokat leszavaztatta, akik 39 szavazattal elhatározták, hogy a polgármestert és a főjegyzőt állásukból felfüggesztik. Ezután Maléter a közgyűlést berendezte és az ellenzéki tagok eltávoztak. Ezután Münster Károly polgármester a felfüggesztett ülést újra megnyitotta s Pongrácz Ferenc új főispán letette az esküt

Védekezés a rablótámadások ellen.

A város tanácsa intézkedik.

— nov. 13.

(Saját tudósítónktól.) A Méliusz téri rémes bűntény Debrecen város tanácsát is harcba szólította. Védelmére kelt végre a város polgárságának és elhatározta, hogy a rendőri szervezetben tökéletesebb reformokat léptet életbe, hogy ezáltal tisztességes közbiztonsági állapotokat teremtsen. Az idő eltervezett. Nem szavakkal, nem frázisokkal, sem siránkozással kell a polgárság érdekeit megvédelmezni, hanem igen erős cselekedettel. A kérdés égetőbb, mint valahány más városi kérdés. A tanács tehát nagy kötelességnek tett eleget, a mikor napirendre tűzte a közbiztonság javítására vonatkozó javaslatot.

— Egyelőre igaz hogy nincsen szó az összes reformok életbe léptetéséről, de rövid idő alatt meg lesz.

A mai tanácsülés foglalkozott ezzel a kérdéssel. Még pedig Vecsey Imre főjegyző

terjedelmes memoranduma folytán. A főjegyző javaslata ugyan szűk korlátok között mozog, mert a reformok alapjául a meglévő rendőri létszám és rendőri tisztviselői kar szolgál. Így a mennyire csak lehetséges lényeges változtatásokat eszközölnek a szolgálati rendszer tekintetében.

(Jobb kéz a két balkéz mellé.)

Vecsey Imre főjegyző memorandumának egyik nevezetes részlete az, hogy elismeri Végh Gyula rendőrfőkapitány tehetetlenségét. A mi munkát a rendőrfőkapitányi hivatal ad, — azt Végh Gyula el nem végezheti s így az adminisztratív teendők ellátására szükségesnek látja Vecsey Imre, hogy a főkapitány mellett egy erőlyes második kapitány is legyen, a ki rendőri szolgálatok teljesítésére az utasításokat megadja.

(Két ellenőrző tiszt.)

A memorandum ezután részletesen kiterjeszkedik a rendőrség éjjeli szolgálatának alapos reformálására. El szerint a rendőrök éjjeli inspekcója este 6 órától reggeli 6 óráig tartana. Az inspekción két tisztviselő végezné, a kik részére külön szoba rendezetnék be a főkapitányságon. Ezen két éjjeli szolgálatot tevő rendőrtisztviselő egyike este 6 órától 12 óráig, a másik pedig 12 órától reggeli 6 óráig végezné az ellenőrzést, hogy a posztokon álló rendőrök pontosan felelnek e meg hivatásuknak.

(Nincs fegyelem!)

A város tanácsa belátta azt is, hogy a debreceni rendőrségnél a szokásos fegyelemről abszolúte nem lehet beszélni. A főkapoc, a mi ezt a testületet jellemozné, hiányzik és éppen ez az oka főképen, hogy ilyen botrányos állapotok uralkodnak a közbiztonság terén. A rendőrség szervezete ósdi, kopott és valami gyenge kis kötelek az, a miről a rendőrségnél egyáltalán beszélni lehet. Ennek megváltoztatására első sorban a legénység újonnan való oktatása szükséges. Még pedig csoportonként. Az oktatást az eddigi rendszertől eltérően ne biztos, hanem rendőrtiszt végezze.

(A város beosztása.)

Debrecen városát a Péterfia, Piac utca, Hunyady utca, Széchenyi és Kossuth utcai részre osztja. Ez a négyrész külön-külön egy-egy kerületet fog képezni, amelynek közbiztonságára a következőképen fogják a szolgálatot teljesíteni.

Minden kerület egy egy őrszobát kap. Ezen őrszobák mellett lesz másik helyiség a letartóztatandók számára. Az őrszobákat telefon összeköttetés kapcsolja össze a központtal.

(A szolgálat teljesítése.)

Mielőtt tovább mennénk meg kell jegyeznünk, hogy az új beosztási tervzetnek jelenlegi rendőrlétszám szolgál alapul. Ma ugyanis 100 rendőre van a városnak. Egyelőre így marad továbbra is. Azonban a létszám 5 csoportra osztódik fel. Egy egy csoportban 20—20 ember lesz. Már most a nappali teendők elvégzésére felváltva 10—10 ember marad, az éjjeli szolgálatra 40—40 ember. A főjegyző tekintettel volt arra is, hogy a jelenlegi 18 óras szolgálaton könnyítsen és így a 80 ember fele tízes csoportonként kezdi meg az éjjeli szolgálatot. Összesen ötven ember lesz szolgálatban, a másik ötven pihen.

(Az éjjeli őrködés.)

A négy kerületre osztott város őrszobáiban tehát 10—10 ember látja el az éjjeli teendőket. A csoportok mellett ügyeletes biztos lesz. Ezen kerületenkint tíz emberből álló csoportból öt—öt rendőrkerületének eszponáltab helyein úgy helyezik el, hogy könnyen áttekinthesse a rája bizott őrzőjratot. Am hogy még könnyebben érintkezhessek az őrszobával, a poszton álló rendőrnek jelző készüléke lesz, a mely összeköttetésben áll az őrszobával. Így ha baj van egy pillanat alatt értesítheti a kerületi őrséget, a mely nyomban kivonul.

Ennek a kerületi rendszernek meg lesz az az előnye, hogy a felváltás, a mely az új éra alatt 3 óránként történik, — nem lesz hosszadalmas. És a mig most a felváltás alkalmával az összes rendőrszemeket a központban váltják fel s ez által a város teljesen el van hagyatva, — a jövőben a felváltáskor nyomban a másik őrség foglalja el az őrpontokat. A rendőrséget könnyen kezelhető kitűnő fegyverrel látja el a város, a miszintén előnyös lesz.

(A kézbesítés ügye.)

A rendőrség létszámából tudvalevőleg igen sokat el vonnak el most a szolgálattól és kézbesítésekhez alkalmazzák. Vecsey memorandumna ezt is szem előtt tartotta és sürgős kérdésnek jelzi a bejelentési hivatalnak újjászervezését is.

(A leggyorsabb intézkedések.)

Ezt a nagyszabásu tervet a tanács helyeselte, azonban véleményadás céljából kiadta Végh Gyula főkapitánynak s felhívta, hogy jelentését sürgősen tegye meg.

Most a leggyorsabban is intézkednie kellett a tanácsnak a közbiztonság sürgős javítása tekintetében. Elrendelte, hogy a belváros utcáinak összes lámpái éjjel 3 óráig, a külváros lámpái pedig egész kora reggelig égjenek.

A rendőrlégénység létszámából elvont kézbesítőket, hivatali szolgálatait azonnal szolgálatra rendelik be s a tanács megbizta Kovács József polgármestert, hogy a kézbesítésre 20 embert vehessen fel.

Végül megjegyezzük, hogy az éjjeli inspekción tartó rendőrtisztekkel szemben igen méltányos lesz a tanács, a mennyiben fizetési pótlékot fognak kapni és tekintve, hogy az egyenruha viselését szigorúan kötelestessé teszi a tanács, — ruházatra előlegeket utalványoz.

Egy áthelyezés története.

Galánffy János királyi ügyész távozása.

— nov. 13.

(Saját tudósítónktól.) A kolozsvári főispáni installáció napján közölte a hivatalos lap, hogy Lányi igazságügyminiszter rendeletet adott ki, a melyben felhívja a kir. ügyészségeket, hogy az erőszakoskodó törvényhatósági bizottsági tagokat azonnal tartóztassák le.

Ez a rendelet szülte azt a szencziációt, amelyről ma egész Debrecenben beszélnek. Arról van ugyanis szó, hogy Galánffy János kir. ügyész, a debreceni kir. ügyészség vezetője eltávozik Debrecenből és a szatmári kir. törvényésznél foglalja el a bírói széket. Hihetetlenül hangzott a hír, azonban mégis igaznak bizonyult.

Ennek az áthelyezésnek az a története, hogy Galánffy János kir. ügyész a mikor a rendeletet megkapta, levelet intézett Lányi igazságügyminiszter.

E levélben a debreceni ügyészség vezetője arra kérte az igazságügyminisztert, hogy ügyészi megbízatását vonja vissza tőle, mert ő ezt a rendeletet nem hajthatja végre.

A törvényhatóságok autonomiáját látja benne megsértettnek s miután igazságérzetével ellentétben áll a rendelet, — inkább visszavonul az ügyészi hivatalától.

Galánffy levelére a válasz nem késett soká. Ma megérkezett az igazságügyminiszteriumtól felmentése.

Galánffy János távozását igen sajnálják, mert egyike a legképzettebb jogászoknak.

Helyét Lányi igazságügy-miniszter már be is töltötte. Várady Sándort, a szatmári kir. ügyészség vezetőjét helyezte át Debrecenbe. Várady szintén igen nagy tudású, széles látókörű jogász, a kit mintegy másfél éve neveztek ki a szatmári kir. ügyészség vezetőjéül.

A muzeum új otthonában.

Az ad. hoc bizottság ülése.

— nov. 13.

(Saját tudósítónktól) Debrecen városi muzeumi bizottsága tegnap délután Oláh Károly elnöklété alatt ülést tartott. Ezen az ülésen jelen voltak még Kardos Samu dr. Löfkovics Arthur, Zoltai Lajos, Varga Kálmán, Löfkovics Márton, Maurer Emil, Péter Gábor és Torók Péter biz. tagok.

Az ülést Oláh Károly nyitotta meg, majd rátér, arra, hogy a debreceni muzeum új otthonába való költözése folytán a berendezés körül tett szolgálataiért Löfkovics Arthurnak köszönetet szavazzanak. A bizottság hozzájárult Oláh indítványához. Ezután Löfkovics Arthur megköszönve az elismerést, felkérte a bizottságot, hogy az ülés után tekintse meg a muzeumot új otthonában.

Oláh Károly a Hatvan utcai Csokonai házat, a hol a muzeumot berendezték, felirattal kéri ellátni. Javaslatot tett, hogy ott a következő három felírat helyezze el. Csokonai ház. — Városi muzeum. — Gönczi egyesület. A muzeum fűtésére nézve a bizottság elhatározta, hogy a tanácsot megkeresi 4 öl tüzfának megszavazása iránt. Majd az ásatásokról tett jelentést Löfkovics Arthur.

Előterjesztette, hogy a Debrecen körül lévő halmokat kevés költséggel fel lehet bontani és kutatásokat lehet eszközölni. Így legközelebb a híres Basa halmát, a Miklós utca mellett lévő kamarás halmát, továbbá a Klein Mór birtokán lévő eplei halmot és a Sámsoni határban lévő halmot foglalásni.

Ezen ásatásokról értesítik a muzeumok és könyvtárak országos felügyelőségét is.

Ezután rátért a bizottság a muzeum igazgatói és őri tisztének betöltésére. Igazgatóul Löfkovics Arthurt választották meg, a muzeumi őri állásra Zoltai Lajost jelölték, a kinek megválasztását egyelőre függőben tartják.

Végül a bizottság kimondta, hogy a muzeumban, a mely egyelőre hetenkint 2-szer tekinthető meg, az agg honvédeknek alkalmasa. Segélyezésükre a muzeumban perselyt fognak elhelyezni.

A bizottság ezután a muzeumot új otthonában tekintette meg.

A Csokonai ház hat szobáját foglalja el a muzeum. Minden helyiség valósággal meglepi az embert, mely kiváló ízléssel és műérzékkel van elhelyezve a legapróbb ereklétől kezdve, a legnagyobbig minden.

Az első szobában fegyverek csoportosítása ragadja meg a látogatót. A másodikban régi pénzek, a legrégebb időktől kezdve vannak elhelyezve, de ezenkívül igen sok más becses ereklye foglal ott helyet. A harmadik szoba Debrecen mezőgazdasága és néprajzi adatai számára van fenntartva. A negyedikben régi okiratok, képek a legszembeütőbb csoportosítással. Utána következik a Rotschnek-féle 1712-ből származó gyógytári berendezés, a mely igen érdekes régiségekből áll, a következő helyiségben pedig különféle történelmi és más emlékek helyezték el.

E hat teremből áll a muzeum, a melyek közvetlen szomszédságában van a Csokonai kör. A kör egyik szobája a nagyköltő ereklyéinek van szánva a melyben szintén igen sok becses tárgy van felhalmozva. A muzeum most már megnyílik a közönség hetenkint kétszer tekintheti meg.

NAPI HIREK.

Bernáth Elemér temetése.

— nov. 13.

(Saját tudósítónktól.) Debrecen ur. társadalmának őszinte részvéte kísérte utolsó útjára, debreceni kir. tábla elhunyt elnökét, Bernáth Elemért.

A végtisztességtételén, mely ma délután ment végbe, a kir. tábla belső udvarán óriási közönség volt jelen. Képviseletet a megyei és városi törvényhatóságok, a törvénytörvénybírói és ügyészi kar, az államasvasuti üzemvezetőség, az egyházak, a kulturális intézmények vezetőségei és a társadalom kitűnősegei.

Halála a legfelsőbb hivatali körökben is nagy részvétet keltett. Az igazságügyi kormány képviselőjében Bernáth Géza igazságügyi államtitkár jelent meg, aki a kir. tábla ez időszerű vezetője, Széll Farkas tanácselnök és Igyártó Sándor debreceni kir. főügyésznek az igazságügyi kormány legmélyebb részvétét tolmácsolta. A jelenleg Bécsben tartózkodó Lányi Bertalan igazságügyi miniszter Széll Farkashoz a következő tartalmu táviratot intézte:

„Mély részvétemet nyilvánítom a súlyos veszteség felett, mely a kir. táblát érte. Lányi Bertalan igazságügy-miniszter.“

Már a kora délutáni órákban nagy közönség lepte el a kir. tábla környékét. A palota előtt valóságos tolongás volt, a kapu bejáratánál a rendőrség őrködött a rend fenntartásán. Pontban fél három órakor a főiskolai kántus énekével vette kezdetét a gyászszertartás, melyet Szele György ev. ref. lelkész végzett. Rövid imája és megható gyászbeszéde után Gajzágó Géza kir. táblai tanácselnök bucsuzott el kartársai nevében meleg, érzelmes, szívből fakadó és fenkölt szellemű beszédben.

A koporsót rengeteg virág és koszorú borította melyet úgy helybeli mint vidéki rokonság, továbbá az elhunyt ismerősei és a kerületbe tartozó bíróságok helyeztek el. A szertartás után a koporsót kocsihoz tették és a hosszú gyászmenet a vasúti állomáshoz indult. Onnan a négy órai vonattal Magyarorszára szállították a holttestet, ahol holnap délután fél három órakor fogják a családi sírboltba örök nyugalomra helyezni. A temetésen a debreceni kir. tábla bírói keréből Gajzágó Béla tanácsbíró vezetésével részt vesznek Rottler Béla, Szalay József, dr. Bakó József, Olechvári Zoltán táblai bírák és Kolbenhenyer Kálmán elnöki titkár. Továbbá a járásbírói képviselőjében Kazinczy Gábor.

A halott nyugalomra helyezésétél Megyery Géza nyíregyházi törvénytörvénybíró elnök tart bucsuzó beszédet.

Napról-napra.

— november 13.

Pécsett nagy ribillió volt . . .
Bécssett azt mondták rá: jó volt!

Pécsett revolverrel löttek . . .
Bécssett kérdik: Nem volt lösebb?

Pécsett Apponyit támadták . . .
Bécssett ezt kedvvel fogadták.

Ez is választás, de piszkos
Nem általános és titkos!

— A Szt. Erzsébet egyesület választmánya és tagjai ez uton is tisztelettel felkértek, hogy dr. Sárvány Gyuláné, elhunyt buzgó választmányi tagjának temetésére e hó 14-én kedden, d. u. 1/2 2 órakor a Svetits-intézetben összegyűlni sziveskedjenek, honnét testületileg a 3 órára kitűzött temetésre a gyázházhoz indulnak. — Tisztelettel az elnökség.

— Vizsgálat az egyetemen. Az egyetemi fegyelmi tanács ma délelőtt ismét összeült, hogy folytassa a rektor inzultálása ügyében a vizsgálatot. Ma Horváth Andor és Kovács László egyetemi hallgatók vallomását vették jegyzőkönyvbe. A vizsgálatot legközelebb befejezik s a jegyzőkönyveket átteszik az egyetem tanácsához. Ez határoz majd a fegyelmi vétségek dolgában. Késő este jelentik nekünk, hogy az egyetemi ifjuság tiltakozó gyűlését a főkapitány betiltotta, mire az ifjuság a régi országházhoz vonult s az egyik teremben a gyűlést megtartotta.

— A karácsonyi vásárra kiosztott íveket kérjük sürgősen az iven jelzett helyek valamelyikére elküldeni, nehogy a további munkálatokban fennakadás legyen. Tisztelettel a Szt. Erzsébet egyesület elnöksége.

— Felolvasó est. A sikereiről méltán híres róm. kath. főgymnásiumi felolvasó esték elsőjét Csütörtökön délután tartják meg a főgymnásium dísztermében. — Ezen felolvasó est műsora gonddal van összeállítva. Felolvasnak dr. Szűcs István kegyesrendi tanár s Szathmáry Zoltán hírlapíró; Zilahy Gyula színigazgató, monológot ad elő. Poór Margit urleány zongorázik, Takács Gabi urleány énekelni fog Riez Károly zenekarának közreműködése mellett s végül Kőrömszi Ilona urleány cimbalmozni fog. Ezen estekre az ülőhelyek legnagyobb részét már bérletben lefoglalták, ami azok nagy népszerűségét s közkedveltségét bizonyítja. A mi jegy még megmaradt, az szerdán reggeltől kezdve kiváltható Mihelovits János gyógyszerárjában. Ülőhely ára 50 fillér, állóhely 30 fillér. Az est pontban 5 órakor kezdődik s az egyes számok alatt az ajtók zárva lesznek. — Ezen kellesnek ígérkező estét ajánljuk olvasóink szives figyelmébe.

— Gajzágó gyilkosát elfogták. Bizonyára élénk emlékezetében van még mindenkinek a körülbelül másfél évvel ezelőtt történt károsuközi gyilkosság, melynek egy jobbmódu ur. család fiatal sarja Gajzágó Elemér, Lichtblau-féle katonai előkészítő tanfolyam hallgató esett áldozatul. Ennek az akkoriban nagy izgalmat és megdöbbentést keltő bűnténynek tetteseit, mint ismeretes máig sem sikerült kézrekeríteni. Egy helybeli lap tegnap azt a szenzációs hírt közölte, hogy a gyilkost egy vámospécsi cigány személyében elfogták. Az oetről ujjabban a következő értesítést kaptuk. Vámospécsen az utóbbi időben napirenden voltak a tolvajlások, betörések, lopások. Ugy annyira, hogy a már már tarthatatlan állapot végre erélyes nyomozásra készítette az oda-váló csendőrséget. A gyanu a környékben tanyázó sátoros cigányokra irányult, akik ellen aztán valóságos razzia indult meg. Vasárnap délutánra valamennyiüket, aki csak előtalálható volt beteretltek a község házára, ahol vallatni kezdték őket a csendőrök. A vallatás közben közülök egy Rostás József nevű suhanc kikéredzett, mire egy csendőr kikísérte. Az udvaron a cigány — be sem várva a vallatást — nagy vakaródzások között azt

Kérdezte esen dőrtől, hogy mindent bevaljon-e? A csendőrből gyanút keltett ez a kijelentése és ösztökélni kezdte őt. Erre aztán elmondta a fiú, hogy tavaly nyáron Debrecenben jártában egy másik társával valamelyik zug utcában megtámadtak egy fiatal embert, akit ő leszurt. Az esetet úgy adta elő, hogy az áldozatnál, aki éppen egy boltban ment be valamit vásárolni, sok pénzt látott és elhatározta, hogy kirabolja. Tervét közölte Lakatos László nevű ismerősével, akivel később találkozott. Nyomon követték minden felé a fiatal embert, akihez közben több barátja csatlakozott. Ezeknek társaságában haladt a támadás színhelye felé, ahol ők már akkor lesben álltak. Mikor a társaság hozzájuk érkezett, ő egyszerre előugrott és pénzt követelt az ifjútól, aki félrelökte. Erre ő előkapta bicikliját és háromszor feléje szurt, hogy aztán mi történt vele azt nem tudja mert társával együtt elrohantak. A csendőrök a szenciós vallomásra a cigányt nyomban behozták Debrecenbe és átadták az ügyésznek. A cigány előadásából egy általán nem lehet megállapítani, hogy ő volna a Gúzsgó gyilkosa. Amint az esetet elmondja ugyanis az minden részletében elűt ettől bünténytől.

— **Értesítés.** A tek. tanítótestületet és szülőket értesíteni kívánom, hogy a gyermekek felruházása szombaton este pont 8 órakor lesz. A gyermekek tartoznak már 6 órakor atyjuk vagy anyjuk kíséretében a Dréher söresarnok utcai helyiségében megjelenni. A felruházó Polgári Asztaltársaság nevében: Thieszeu elnök.

— **Marólugot ivott.** A szőgyen miatt akart megválni az életétől Szabó Mária 20 éves cselédleány. Ezelőtt két héttel valami mulatságon megismerkedett egy huszárral, aki elcsábította és szeretőjévé tette. A megtevént leány csak későn ébredt már bűnének tudatára és anyjára megbánta, szívére vette ballépését, hogy öngyilkosságra határozta el magát. Tegnap délben gazdájának Jámber Jánosnak Miklós utcai lakásán marólugot ivott. Súlyos belső sérüléseivel beszállították a kórházba.

— **A debreceni dalegylet** f. hó 15 én szerdán a Margitfürdő disztermében tartandó zártkörű dal és zeneestélyére vonatkozólag értesíti a t. érdeklődő közönséget, hogy a kik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak esetleg pártoló tagsági igazolványt óhajtanak váltani, forduljanak Széchenyi-utca 3 szám alá Govrik Miklós dalegylet II. titkárhoz készséggel áll a t. érdeklődő közönség rendelkezésére. A hangverseny Mácsay Sándor karnagy vezetése, Rácz Károly és fia zenekara közreműködése mellett fog lefolyni.

— **Az egészségügyi bizottság** ma hétfőn délutánra összehívott ülése Dr. Sárváry Gyula főorvos gyásza miatt elmaradt. Az ülést a jövő hét valamelyik napjára hívják össze.

— **Elfogott betörő.** Veszedelmes tolvajt fogott el tegnap a rendőrség egy Tőke István nevű turkevei illetőségű napszámos személyében. Ez az ember saját bevallása szerint negyven betöréses lopást követett el. A lakásán tartott házkutatás alkalmával temérdek különféle lopott tárgyakat találtak nála, melyeket székereken szállítottak a központra. A holmik között meglelték dr. Csikos kórházi orvos nemrég eltűntetett kerékpárját is. Tőke István kihallgatása alkalmával eladta, hogy nőszülni szándékozott és azért követte el a tolvajlásokat, mert gondtalan életet akart magának és családjának biztosítani. Beismerte, hogy az utóbbi időben sűrűn előfordult tyuklopásoknak is nagy részben ő a tettese.

— **Meglopták alvás közben.** Bilint Károly szappanos-utca 23 sz. a. lakó lakatasságát vasárnap reggel 9 órakor ptyókosan tért lakására és lefeküdt a dívánra, ahol elaludt s ezalatt ismeretlen tettes 78 korona 80 fillért tartalmazó bugyelárisát a zsebéből kilopta.

— **Tizenkét kiló borjupörkölt.** Ebben a drága világban még ünnepkor is ritkán kerül hus a szegény ember asztalára és így igazán nem lehet rajta csudálkozni, hogy olyankor, ha egyik másik hust kíván még bűnös uton is kielégíti étvágyát. Különösen meg ha közprédára van kitéve az afféle csalétek, mint tegnap Kemény Jánosnak a kis Pipához címzett vendéglőjében. Történt ugyanis, hogy a vendéglős 12 kiló husból készített borjupörköltjét, mely egy hatalmas lábasban az udvarra volt kitéve, valaki ellopta. A vendéglőst, aki különben igen derék ember egy kicsit bosszantja a dolog. Nem annyira a pörkölt, mint inkább az edénynek a lába és fedőnek elvesztésébe nincs belenyugodva, amelyeket ha a tolvajban valami kevés tisztesség van, úgy vissza is csempész hozzá.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterem Pincze utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejárataánál lévő k-rakában.

x **Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható **Grosz Nagy Ferenc** gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca **Arany-egyszarvu gyógyszerész** társ.

x **Férfi divat ingek készen és mérték után 1 frt. 75, 2, 250. és 3 frt. legszebb nyakkendők 50 krtól, kitűnő angol keztyűk, sport és divat kalapok Fekete férfidivatüzletében.**

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

A spanyol király Bécsben.

Bécs, nov. 13. Alfonz spanyol király, királyunk vendége, ma délelőtt 10 órakor udvari különvonattal az északi pályaudvaron ideérkezett.

A pályaudvaron a fogadására az összes főhercegek továbbá az előkelőségek élén a király is megjelent.

A pályaudvar érkezési csarnokában a 4 ik gyalogezred dísz-százada az ezred zenéjével és lobogójával foglalt állást. A pályaudvar csarnoka virágokkal és spanyol nemzetiszínű zászlókkal volt feldíszítve.

Ferenc József király az osztrák-magyar tábornagyai egyenruhát viselte a spanyol III. Károly rend nagykeresztjének szallagjával.

Pont 10 órakor robogott be az udvari vonat. A zenekar a spanyol himnuszt játszotta. Királyunk a vasuti kocsiából kiszálló spanyol király elé ment egészen a vasuti kocsijáig.

Az uralkodók megölelték és több ízben megcsókolták egymást. — A spanyol király spanyol lovas ezredének egyenruháját viselte. A kíséretet kölesönös bemutatása után az uralkodók udvari hintón a Burgba hajtattak.

Bécs, nov. 13. Fejérvary Géza báró miniszterelnököt és Lányi Bertalan igazságügyi minisztert ma délelőtt a spanyol király megérkezése után ő Felsőge bemutatja magas vendégének. A bemutatás francia nyelven történt és a spanyol király a magyar miniszterelnökkel és az igazságügyi miniszterrel néhány lekötelőző francia szó kíséretében

kezeléssel szorított. A magyar miniszterek részt vesznek a diszebeden, de a többi udvari ünnepség alól kimentették magukat. A miniszterek holnap reggel vissza fognak térni Budapestre.

Bécs, nov. 13. Ő Felsőge Alfonz spanyol királyt a 38. számú Mollináry gyalogezred tulajdonosává nevezte ki.

SZINHAZ.

MŰSOR.

Kedd, nov. 14: „Csókipirulák“ bohózat. Ujdonság. (A)

Szerda, nov. 15.: „Csókipirulák“ bohózat. Ujdonság. (B)

Csütörtök, nov. 16.: „Lisistrata“ operette. (C)

Péntek, nov. 17.: „Lilla“ vigjáték. Ujdonság. Ünnepi előadás. (A)

Szombat, nov. 18.: „Csepürágók“ operette. Ujdonság. (B)

* **Csókipirulák.** Szintén télvázunk annak kiírásában, hogy ez a legdisznóbb francia vigjáték, a mit eddig láttunk. Této-vázunk azért, mert még többen nézik meg, mint a hányan ma látták. Nem is szellemes, de piszkos. Az igazgató megtette, ami tőle telik: az obligát vörös cédulán hirdette az előadást. A ki eljött, tudhatta mi vár reá, volenti non fit injuria — tehát nem panaszkodhatik senki. — Hogy azonban a mesa szövése mesteri, egyes helyzeteken holtra kacaghatja magát, a ki az ilyesmit szereti, azt tagadni nem lehet. A színészek — ugy-látszik — nagy ambícióval készültek ennek az immoralitásnak a megmagyarázására, mert az előadás gyors tempója volt, mindenki eltalálta a bohózatit etilust. Zilahy Gyula, Szakács Andor (a felszarvazott amerikai férj pompás alakításával), Békés Gyula, Deéssy Alfréd és Kondor Ernő egymást multák felül a jókedvűségben, Szabó Irma kedves menyecske volt, Almási Lola és Dianyesi Juliska pompás félvilági hölgyökk, a két kómikus női szerepben pedig Ardal Ida és Sz. Gárdonyi Teréz vetekedtek a közönség megnevetetésében. Sikerült is mindakettőnek. A darabot nézve meg holnap is, a kinek olyan erős a gusztusa, mint 12 huszárkapláré együttvéve.

* **Három premier egy héten.** A debreceni színház történetében páratlan a mostani heti repertoar, a melyen három bemutatató előadás szerepel. Tegnap a *Csókipirulák* bohózat került először színpadra, pénteken pedig a Zilahy féle színműpályázat, egyik pályadíjnyertes darabjának lesz a premierje, melynek a címe „Lilla“ a pályanyertes Csokonai vigjátékra Zilahy igazgató új kosztümöket készített. A kosztümök, amelyek teljesen korhűek lesznek, napok óta foglalkoztatják a színház szabóit, a kik segéd munkásokat is alkalmaztak, hogy a ruhák a bemutatóra készek legyenek.

Szombaton lesz a harmadik premier a *Csepürágók* operette, melyben részt vesz az egész operett személyzet. Az operett kiállítására az igazgatóság nagy gondot fordít.

TA VIRATOK.

Még egy új párt.

Budapest, nov. 13. Andrássy Gyula ma a disszidens pártkörben kijelentette, hogy új párt alakulás van küszöbön és hogy az ő és új disszidensek valószínűleg fuzionálnak.

Szocialisták a kormány mellett.

Temesvár, nov. 13. Itt ma négyfelés volt, a melyen a szocialisták bizalmat szavaztak a kormánynak.

Az orosz forrongás.

Pétervár, nov. 13. Dacára a fenyegető zavargásokra és a zsidók ellen tervezett támadásokra vonatkozólag elte: jedt híreknek, a tegnapi nap Pétervárott és Moszkvában nyugalomban telt el. — A vidékről érkező számos jelentés is teljes nyugalomról ad hírt. Varsóban a zavargásokra vonatkozó hírek következtében a hangulat izgatott volt, estig azonban rendzavarás nem történt. Kremenouknak, Tifliszben és a tifliszi kerületben az cstromállapot beszüntették. — Batumban a vasuti forgalom újra helyreállott.

Népszavazás.

Krisztília, nov. 13. A mai népszavazás alkalmából számos köz- és magánépület zászlódiaszt öltött. A szavazáson való részvétellel országsgazerte igen nagy.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli árlat.)

Budapest, nov. 13.

Buzakinálát kielégítő, vételkedv méréselt. Szilárd irányzat mellett 25,000 métermázsa került forgalomba 5—10 fillérig drágább áron. — Egyébb gabonanemek közül tengeri tartott, rozs szilárd, árpa változatlan: zab emelkedőben. Idő: borus.

Buza áprilisra	17.32—34.
Rozs áprilisra	14.46—48.
Zab áprilisra	14.56—58.
Teageri májusra	14.20—22.
Rapca 1906. augusztusra	25.00—20.

Törvényszék.

§ „Legyen szives megmondani a királynak“ . . . A mult hó közepén midőn a Zeysig-féle röpirat miatt felség sértés és királysértés címén folytatott vizsgálatról hasábokat közöltek a lapok, a három terheltnek hirnevét megirigyelte Ster Adolf betűszedő s egy napon a következő tartalmu zárt levelezőlapot intézte a budapesti kir. ügyészség vezetőjéhez:

„Nagyságos Géguss Dávid vagy Gusztáv főügyész ur

Budapest,
Törvényszéki palota.

Azután királysértőket keres, legyen szives megmondani a királynak, hogy ő egy közönséges g r, mert egy nemzettel ellentétbe helyezkedik, csupán az ő nagy hatalmi állása miatt. Ez az én és még egy pár millió nézete szerint gazemberség, adja meg a nemzeti követelést és bálványozott király lesz. Éljen a nemzet! Le az alkotmányellenes királylyal. Maradok kiváló tisztelettel Ster Adolf, Dob-utca 82. II. emelet 14.“

A főügyész helyettes ezen levelezőlapot áttette a rendőrséghez, a mely aztán Ster Adolfot a pontosan bejelentett lakásán le is tartóztatta s ellene királysértés vétsége miatt az eljárást megindította. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszéknél a dr. Langer bíró elnöksége alatt ítélkező tanács. A tárgyaláson Ster beismerte, hogy ő írta a levelet, védelmére azonban felhozta, hogy ittas állapotban cselekedte meg ezt a vétkes könnyelműséget. A bíróság királysértés vétségéért 3 havi fogházra ítélte, amelyből 24 napot az elszenvedett vizsgálati fogság által kitöltöttnek vett.

Szerkesztői-posta.

Hidas Ernő. Five o'clock így olvasandó: fá j v o klakk. Vagy's mikor az óra ötöt üt, vagyis pont öt óraker. Fá j v o klakk té: pont öt óraker felszolgált tea, mivelhogy így szokás Angliában, a hol a teát jobban szeretik, mint a kávé.

G. B. (H. Böszörmény.) Költeményei gyöngék. Helyi tudósításokat szivesebben vennénk.

T. G. Kossuth Ferenchez intézett levelét küldje egyenesen a pártkörbe: Royal szálloda. Ő ugyan beteg, de utasítására válaszol a titkára. Lehetőleg minden levélre felel.

„Itt élned halnod kell!“

— Regény. —

Irta: Inotay Béla. 50.

VI.

Falusi kislány Pesten.

Elza közeledett az ifju párhoz. Az okos leány egy tekintettel megítélte, mi történt. Vacsorához ültek, a mely igen kedvetlenül, igen hangtalanul folyt. Zsófi mama a zenének tulajdonította elszomorodásukat.

— Oly szomorúak és oly szépek a magyar nóták, — mondá az öreg asszonyság. Már olyankor, ha a régieket huzzák, mint ez a cigány is. A többi mind . . . félig „hopsz“, félig csárdás, meg csupa két régiekből fabrikált harmadik új darab . . .

Hőjóra ültek. Szerencsére zenével kísérték hűjüket a katonai zenekar. Nem igen beszélgettek.

A parton a nők kocsiira ültek. Milos már előbb kiszállott, Jenő elgondolkozva lépdelt lombáryalt, madárdalos szobáscskájában . . . — Soká nem aludt el, legszebb álma foszlott szét ezen a szomorú napon.

VII.

„Isten hozzád, örökre, végkép!“

Milena nagyon kevés ideig maradt a székesfővárosban Nem tovább, mig atyja csekély hagyatékát rendbehozzák. Egy kis földeske, kicsiny falusi viskó, nem több az egész. Elfogják adni, az árától megel, a mig a tanítással évei folynak. Elzánál nem lakhatik tovább, de — az igazat megvallva, — Elzának sincsen sok kedve hozzá. Zsófi mama irtózik a színésznő szótól; Elzánál a fogalom egy árnyalattal már sötétebb, mert a „tót színésznőtől“ irtózik. Menjen csak a fővárosba; elforgatták a fejét a „pánszlávok“ (ezt a fogalmat nem választja el a félvidéki dzsentri a tót irtózkodástól) elkábította „a polyák komédiásné“, most már nem lehet rajta segíteni. Ha Jenő igazán ember a talpán, ha Milena igazán szereti vőlegényét, akkor talán még eltéríthető szándékától.

— Azonban hajosan hiszem, édes Jenő pajtás, morda Jenőnek a Margitszigeti kirándulás után. Ez a leány tökéletesen megváltozott; a beszéde, de még a nézése is egészen más, mint a minőnek azelőtt ismerjük . . .

— Vettem észre, jegyzi meg Jenő.

— Okosabb is lett volna nem ábrándozgatni, hanem állást keresni és elvenni Milenát, mielőtt a fejét elforgatják.

— De hát maga nem vett észre semmit? Az öreg Zvolenszky bácsi? a családom?

— En bizony mindjárt vettem észre, hogy kutya van a kertben, de nem akartam semmibe avatkozni. Meg is kértek, hogy re közöljek önnek semmit. — Minek is? — Vagy jóra, vagy rosszra fejlődik a leány jellege; jobb önnek teljes egészében ismerni. Az öreg Zvolenszky úgy megörült a leánya hajlamának, hogy tüstént tragédiájához kezdett, csak azt nem tudta, hogy Libusát vagy Jeanne d'Arc ot szerepeltesse benne? Csak lánja is tudott a dolgról. — Örültek nagyon, nevettek is a dolognak; tudtak, hogy ez az önk ábrándozásának a vége. Sietett is Aladár a birtokkérdés rendezésével, mielőtt a szakítás végbe megy. Attól félték, hogy e nélkül nem bírhatják rá oly könnyen az Ezsau ur szerepének eljátszására.

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérlet 40. szám (A)

Kedd, november hó 14-én:

Csökpírulák.

Bohózat 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Frontignan — — — —	Zilahy Gyula.
Lavrette — — — —	Békés Gyula.
Brackson — — — —	Szakács Andor.
Lartigoul — — — —	Deéssy Alfréd.
Maxime Leverdier — —	Kondor Ernő.
Francois — — — —	Szabó Gyula.
Auguste — — — —	Sarkadi Vilmos.

Holnap, szerdán, november hó 15-én:

CSÖKPIRULÁK.

Bohózat 3 felvonásban.

Az elmúlt
rendkívüli
száraz nyár
folyamán
ismét a

Küküllőmenti

Első szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, 25 N.-Küküllőmegye)
volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít.
pes árjegyzék számos elismert levéllel ingyen és bérment

Arverési hirdetmény.

A néhai Steinberger Gyuláné Semberger Klementina hagyatékát képező ingóságok u. m. házbitorok és egyéb felszerelések folyó évi november hó 16 án délután 2 óraker Piac utca 32 sz. a. nyilvános árverésen elfognak adatni.

Debrecen 1905 november 12.

Debrecen sz. kir. város
leltárbiztosi hivatala.**Legjobb bajuszpedró**

a híres Debreceni

„CIVIS“ bajuszpedró

nely nem tép, de jól összetartja és nöttet a bajusz!

— 1 doboz ára 40 fillér. —

Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz DEBRECENBEN.

ÉRTESÍTÉS!

AZ

Általános tudósító

hirdetési osztálya Budapesten,
tulajdonos **Leopold Gyula** szerkesztő
hirdetéseit izentékényen megnagyobbítva és a modern reklám
követelményeinek megfelelően berendezve

Erzsébet-körut 41.

alá helyezte át, ahol szakavatott pontos
és lelkiismeretes tevékenységet fog ki-
fejteni továbbra is úgy a hirdetőközönség,
mint a sajtó érdekében.

Egyedüli gőzbutorgyár

Debrecenben.

Ahol a legnagyobb választékban
a legmodernebb butorok és szoba be-
rendezések a legegyszerűbbtől a fény-
űzésig a legszolidabb kivitelben legju-
tányosabban kaphatók.

KILLER EDE

cs. és kir. udvari szállító.

Debrecen, Főtér.

Iroda-áthelyezés!

Ezennel van szerencsém üzletfeleimet és
ismerőseimet értesíteni, miszerint közel
30 év óta

V., Fürdő-utca 4. szám alatt
létezett hirdetési irodámat a ház lebontása
folytán folyó évi november hó 1-én
BUDAPEST, V., Mérleg-utca 12 sz. alá

helyeztem át. ——— Kitűnő tisztelettel
Eckstein (Elek) Bernát
hirdetési irodája

BUDAPEST, V., Mérleg-utca 12. sz.
Telefon: 35--24.

== Egész éven át nyitva. ==

Félix-gyógyfürdő

téli és nyári gyógyhely

Nagyvárad mellett.

Gyógyjavallat **Csúz (Reuma)**
és **Köszvény** ellen I. ső rendű
napi ellátás szoba, fűtés, vilá-
gitás és fürdés

6 KORONÁTÓL FELJEBB.

Prospektust küld az igazgatóság.

== Egész éven át nyitva. ==

Óh jaj'

Megfojt ez az
átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyál-
kásodás ellen
gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják
és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.
Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR“

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körut 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csaka-
mar meggyógyított.

Kapható, Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor
Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szilc
Ferenc, Koczián Dezső, Radakovits Géza, Tóth Béla gyógyszerárában.

Hajdumegyei Népbank Mint Szövetkezet, DEBRECEN.

Harmadik évtársulatát 1906. január 1-én megnyitja, melybe tagok már
most is és az év folyamán bármikor beléphetnek.

Az intézet tagjainak száma rövid két évi fennállása alatt 1500-ra emel-
kedett, akik 10000 törzsbetétre több mint 260000 koronát fizettek be, mely
összeg az évtársulat tartam alatt 1300000 korona tőkének felel meg.

A törzsbetétek eddig megállapíthatólag 6%-ot jövedelmeznek.

Kölcsönöket a hét bármelyik napján, utólag fizetendő legolcsóbb kamat mellett folyósít.

Hitelre a harmadik évtársulatba belépő tag már most igényt tarthat, úgy
hogy befizetése csak 1906. január 1-én zezik kezdetüket.

Minden 100 kor. kölcsön heti 50 fillérjével visszafizethető.

Jelentkezések a harmadik évtársulatba való belépésre, vagy kölcsön iránt bármely
nap délelőtt vagy délután az intézet helyiségében Piac-u. 26. főterzsde épületében eszközölhetők.

Dr. Réve Nándor
jogtanácsos
Hegedüs Sándor.

Ügyvezető választmány:
Dr. Ferenczy Gyula,
elnök.

Dr. Bruckner Ernő
elnök.
Grósz Nagy Ferenc.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a lap kiadóhivatalába.

Könyvbetéteket

== 4 1/2 %-kal ==

kamatotzat

a Debreceni Ipar- és
Kereskedelmi Bank.

Neustein Fülöp Cukrozott hashajtó labdacsal

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

E pirulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagból, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb mellette oly ártalmatlan, mint e pirulák.

Székszerűség

legjobb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsőjük végett még gyermekek is szívesen veszik. Egy 15 pirulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekerés mely 8 dobozt, tehát 120 pirulát tartalmaz, csak 2 kor. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tekerés bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük háttározottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszéki védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót” hoz címzett gyógyszerészére **Bécs, I., Plankeng 6. Kapható:** Debrecen: Balázs Ödön, Füleki Pál, Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tóth B. gyógyszerész utraknál.

Berlitzrendszerű

Nyelviskola

Francia, Német, Angol nyelv-és irodalom.

Osztály és magánoktatás

Felvételek naponta:

d. e. 11-12. d. u. 5-6.

Széchenyi-u. 19. sz.

Szabályzatokat ingyen és bérmentve.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névről tiszta és ment káros alkatrészek

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György és társaságban bárkinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht” névvel valamely káros keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas” vagy kulcsszappant)

használjuk

kiváló hatású tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármilyen mosási célra, ugyancsak:

saját használatra
minden ruhaneműnél
és

mindenhez

a mi egyáltalában mosva lesz.

A legjobb arc-
szépsítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Kitűnő toalettszappanok a kenőcs használatához

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arcpor három színben, fehér, rózsaszín és orvosi. 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájvíz. A legjobb szájvíz.

Kapható: **dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleki Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész utraknál, valamint **Jósa és Jóna** utrak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerész

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerész

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

NÉPSEGÉLYZŐ BANK mint szövetkezet

Debrecen, Lamprecht-palota, piac-utca 44. szám.

Mínazoknak, kik heti befizetésekkel tőkét gyűjteni, avagy kényelmesen letörleszthető olcsó kölcsönt igénybe venni óhajtanak, szíves tudomására hozzuk, hogy **1906. évi január hó 1-én** fenti cég alatt működésünket megkezdjük.

Szövetkezetünk tagja lehet mindenki, aki legalább heti

10 fillér

befizetésére kötelezi magát, ami feljogosítja befizetése arányában olcsó kölcsönt igénybe venni. — Kölcsöneink könnyen törleszthetők, mert 6 és 12 éves évtársulatot alakítunk már most is.

TAGUL jelentkezhetni lehet az igazgatóság bármely tagjánál, továbbá **Kontsek Géza** fűszerüzletében (Kossuth-utca), **Kontsek Kornél** női divat üzletében (Kossuth-u. sarkán), **Békés Lajos** féfidivat áru üzletében (Piac-utca 44), **Donogán és Somossy** fehérnemű üzletében (Kistemplombazár), **Lusztig és Bán** fűszerüzletében (Simonffy-u.), **Dávidházy Kálmán** könyvkötészetében (Fűvészkert) Debrecen, 1905. november hó 6-án,

Domahidi Elemér

Hajgur egye és Debrecen sz. kir. város pöispánja, elnök.

Dr. Weisz József,

ügyvéd jogtanácsos,

Kontsek Géza,

fűszernagykereskedő, alelnök.

Forrái Ernő,

földbirtokos, alelnök.

IGAZGATÓSÁI TAGOK:

Dr. Balkányi Emil,
Békés Lajos

Dr. Kun Béla,
Somossy László,

Dr. Berger Andor,
Dávidházy Kálmán,

Lamprecht Frigyes,
Than Gyula,

Békés Emil,
Fisch Lajos,

Lusztig Dezső,
Tóth Kálmán,

Dr. Varga Elemér,
Werlin Sándor.

FELÜGYELŐ BIZOTSÁG:

Sámy Béla,

Gyurcsán Béla,

Trigásky Emil,

Ungár Jenő.

Ügyvezető igazgató: Geréby Pál.